

Popularne pjesma Thompsona: analiza izbora tekstova pjesama

Udovičić, Dora

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:171518>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-04**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET**

Dora Udovičić

**Popularne pjesme Thompsona: Analiza izbora
tekstova pjesama**

(ZAVRŠNI RAD)

Rijeka, 2020.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET
Odsjek za kulturalne studije

Dora Udovičić
Matični broj: 0115075848

Popularne pjesme Thompsona: Analiza izbora tekstova pjesama

ZAVRŠNI RAD

Preddiplomski studij kulturologije

Mentor: Izv. prof. dr. sc. Diana Grgurić

Rijeka, 2020.

SAŽETAK

U središtu ovog rada su popularne pjesme Marka Perkovića Thompsona, te analiza odabranih tekstova pjesama. Devedesetih godina prošlog stoljeća, Hrvatska je prolazila kroz bitno razdoblje promjena kako u društveno-političkoj sferi, tako je bila vidljiva i promjena u glazbi tj. u njenoj tematici. Na njihovo stvaranje utjecao je vremenski period u kojem su nastale i atmosferi koja je vladala u državi. Popularna glazba podlegla je utjecaju političke nestabilnosti, pa su se hrvatski glazbenici predali pisanju domoljubnih pjesama kako bi svom narodu podigli moral za vrijeme Domovinskog rata i neposredno nakon njega. Marko Perković Thompson poznat je kao pjevač domoljubnih pjesama i kao takav prepoznatljiv javnosti. Međutim, u svom opusu ima i ljubavnih pjesama što je za popularnu glazbu tipično jer ona najčešće u tekstualnom smislu govori o ljubavi. Kroz tekstualnu analizu pjesama želi se ustanoviti obraća li se Thompson u svojim ljubavnim pjesmama doista ženi ili se metaforički obraća svojoj domovini što ukazuje na to da se ponovno radi o domoljubnim pjesmama. Razlog zbog kojeg je vrijedan istraživanja leži u njegovom velikom utjecaju na oblikovanje hrvatskog nacionalnog identiteta i fenomena koji je uspio nadržati, ono zbog čega se naziva pjevačem.

Ključne riječi: *popularna glazba, Thompson, tekstovi pjesama, domoljublje, ljubavne pjesme, domoljubne pjesme*

SADRŽAJ:

1. Uvod.....	1
2. Razrada teme.....	2
2.1. Popularna glazba.....	2
2.2. Popularna glazba u Domovinskom ratu.....	3
3. Marko Perković Thompson.....	5
3.1. Život i karijera.....	5
3.2. Usporedba domoljubnih i ljubavnih pjesama.....	6
3.3. Utjecaj Thompsona na Hrvatsko društvo.....	7
3.4. Kontroverze Marka Perkovića Thompsona u Hrvatskom javnom prostoru.....	9
4. Analiza tekstova pjesama	10
4.1. „Bojna Čavoglave“	11
4.2. „Lijepa li si“.....	13
4.3. „Tajna dvaju svjetova“	16
4.4. „Ima nešto vrijednije od zlata“.....	19
4.5. Rezultati analize.....	20
5. Zaključak.....	21
6. Literatura.....	22

1. UVOD

Ovaj rad bavi se popularnom glazbom jednog hrvatskog pjevača, a to je Marko Perković Thompson. Analiziraju se tekstovi dviju vrsti pjesama-domoljubne i ljubavne pjesme. Marko Perković Thompson jedinstven je izvođač hrvatske glazbene scene, kantautor domoljubnih pjesama, a njegova zanimljivost leži u tome što je podijelio narod na one koji ga obožavaju i one koji ga ne podržavaju. Kantautor je jer izvodi pjesme koje je najčešće sam napisao, skladao, aranžirao, te predstavio publici. Kao studentica kulturalnih studija smatram da je ova tema dovoljno intrigantna da se unutar nje mogu aplicirati određene kulturalno-teorijske perspektive. Cilj ovog rada je ući u problematiku popularne glazbe, nacionalnih identiteta i pitanja domoljublja.

U prvom dijelu rada obrađuje se povijesno-kulturni aspekt djelovanja Marka Perkovića Thompsona i njegovih početaka. Razmatra se atmosfera od perioda Domovinskog rata, 1991. do 1995., uzimajući u obzir da je taj pjevač tada i započeo svoju karijeru. Sudjelovanje u Domovinskom ratu i probijanje na hrvatsku glazbenu scenu označilo je ostatak njegove karijere što znači da ga je označio i sam Domovinski rat. Nadalje, analizira se život, karijera i utjecaj Marka Perkovića Thompsona na hrvatsko društvo.

U drugom dijelu rada analiziraju se odabrani tekstovi pjesama po kojima se Thompson posebno ističe (*Bojna Čavoglave* i u kasnijem periodu *Lijepa li si*), te ljubavne pjesme *Tajna dvaju svjetova* i *Ima nešto vrijednije od zlata*. Metoda istraživanja u ovom završnom radu vodi se mješovitim istraživačkim pristupom koji se sastoji od kvantitativnog i kvalitativnog pristupa.

2. RAZRADA TEME

2.1. POPULARNA GLAZBA

Na samom početku važno je definirati popularnu glazbu kao široko rasprostranjenu i poznatu velikom broju ljudi, pa samim time ima i veliki utjecaj na društvo i svakodnevnicu. Popularna glazba je bilo koja komercijalno orijentirana glazba uglavnom namijenjena primanju i cijenjenju široke publike, uglavnom u pismenim, tehnološki naprednim društvima u kojima dominira urbana kultura. Za razliku od tradicionalne narodne glazbe, popularnu glazbu pišu poznati pojedinci, obično profesionalci, a ne razvija se kroz proces usmenog prijenosa.

“Riječ popularnost dolazi od latinskog popularis – »narodni, pučki, koji voli narod, domaći«, dakle popularno je sve ono što je karakteristično, važno i rašireno među velikim brojem ljudi“ (Cvitanović, 2009:320). U skladu s tim teme i pojmovi kojima se bavi popularna glazba bitnog su društvenog značenja. Lučić (2004:125) prema Kassabianu (2003:4) objašnjava da je „popularna glazba istodobno folklorna (jer se zasniva na glazbovanju u lokalnoj sredini), masovna (jer je robom široke potrošnje u kontekstu kulturne globalizacije) i populistička (jer njezinom proizvodnjom i konzumacijom različite ljudske skupine mogu izraziti svoje društvene, političke, socijalne i kulturne pozicije“. Popularna glazba svakako ima bitnu ulogu u društvenom životu svakog čovjeka, a prema Frithu postoje četiri uloge popularne glazbe:

Kao prvu ulogu ističe rješavanje pitanja identiteta, to jest znamo što nam se sviđa, a što ne, pa nas to identificira s ostalim ljubiteljima te glazbe. Druga društvena uloga omogućava nam održavanje veze između javnog i privatnog emocionalnog života. Treća uloga je oblikovanje popularnog sjećanja. Frith tu hoće reći da upravo zbog glazbe obraćamo pozornost na osjećaj vremena, to jest da nam ona pruža to najživlje iskustvo prolaska vremena. Zato se često zna reći kako je popularna glazba nostalgične forme. Četvrta i posljednja uloga je moć posjedovanja glazbe. „Posjedovati“ glazbu znači da ona postajedio našeg identiteta s čime se ponovo možemo vratiti na prvu ulogu. (Frith, 2011:34-37)

Glazbeni tekstovi nastaju u određenim povijesno-društvenim okolnostima te tako otvaraju mogućnost razumijevanja prostorno-društvenih konteksta promatranog razdoblja. Autori pjesama spontano ili namjerno kroz tekstove izražavaju svoje poruke o ljudima, događajima i okolnostima (Ileš, 2019:347). Zbog kraćeg procesa nastanka pjesama od filmova ili romana znatno brže bilježe društvene promjene, a time i lakše dopiru do slušatelja (Cvitanović, 2009: 319-320).

2.2. POPULARNA GLAZBA U DOMOVINSKOM RATU (1991.-1995.)

Za vrijeme Domovinskog rata, početak devedesetih godina 20. stoljeća, izražava se hrvatski nacionalni identitet kroz glazbene forme. Teme koje su bile najučestalije na samom početku rata bile su: religija, zemlja, rod i povijest. Nastajala je nova domoljubna glazba, i stare domoljubne pjesme ponovno dolaze na „binu“, a također popularizira se klapska i tamburaška glazba (Meštrović, 2018:18). Između 1991. i 1995. tražilo se i od glazbe jasno zauzimanje strana, pa je tijekom rata domoljubna glazba imala izrazito važnu ulogu u podizanju morala narodu, ali i nakon rata koristila se kako bi se promakli određeni ideološki ciljevi. Za vrijeme Domovinskog rata pisale su se pjesme koje su opisivale društveno i političko stanje u Hrvatskoj, stoga su se svugdje mogle čuti domoljubne pjesme među kojima su najznačajnije bile iz 1991. godine, *Stop the war in Croatia*, Tomislava Ivčića i *Moja domovina*, nastala od strane hrvatskog glazbenog sastava-Hrvatski Band Aid u kojem su se okupili brojni hrvatski glazbenici (Meštrović, 2018:19). Izvođači grade svoj imidž unutar određenog žanra i na temelju svojih pjevačkih osobnosti, ali i na temelju nekih izvanglazbenih elemenata. U tom slučaju može se govoriti o podjeli na pjevače koji su apolitični, a to znači da grade svoju osobnost unutar glazbe kao što je na primjer Josipa Lisac. S druge strane, postoje i onikoji rade na temelju izvanglazbenih elemenata, pa su se pojedinci istakli po nekim političkim stavovima i zauzimanju lijevih, poput *Leta 3*, i desnih političkih stajališta gdje spada Marko Perković Thompson. „*Tako se događa da politika često progovara u ime struke, da pjevači posežu za političkim sredstvima kako bi osvojili medijski prostor, da se kritika politizira ne bi li se održala, da manje kvalitetni pjevači i manje kvalitetni stručnjaci posredstvom politike zadobivaju prednost pred onima koji ne prihvaćaju služenje političkim interesima...*“ (Biti, Grgurić, 2010:25). Tekstopisci i kantautori popularne glazbe u Hrvatskoj, kako dvadeset godina u nazad tako i danas, svjesno ili nesvjesno, pjevaju o domovini, narodu, vjeri i ljubavi, što možemo držati temeljima jednog nacionalnog identiteta- hrvatskog (Ileš, 2019:347).

Thompsonov poziv da preuzme borbu u Srbiji bio je u suprotnosti s državnim diskursom Hrvatske koji se bori protiv neagresivnog obrambenog rata (Baker, 2010:38). Thompson se vratio temi ratnih vremena 1994. kada je posjetio svoju staru jedinicu. Njegova pjesma *Anice, Kninska kraljice* bila je priča o djevojci zvanoj Anici koja je zatvorena u Kninu. Ova pjesma bila je najagresivnija pjesma Thompsona nakon *Čavoglava* s obzirom na to da se spominje spaljivanje dvije ili tri srpske baze (Baker, 2010:40).

Budući da ga se usko veže uz nacionalizam i politiku nije začuđujuće kako ga se nerijetko gleda u neglazbenom aspektu. Nacionalizam često zna razviti diskriminaciju kako prema drugim nacijama tako i manjinama iste države. Tu se može svrstati i nacionalni ponos koji ima ulogu ujedinjenja građana neke države, a jedna je od komponenti nacionalnog identiteta. Nacionalni identitet održava vezanost građana uz državu u kojoj živi, u kojoj su rođeni, a uključuje i postojanje kolektivnih vrijednosti, vjerovanja i ciljeva (Ferić, 1999:546). Nacionalni identitet kod Hrvata najviše se istaknuo i pojačao za vrijeme Domovinskog rata kada se Hrvatska izborila za neovisnost, a ogleda se kroz stvaranje domoljubne glazbe.

Domoljubna glazba je tijekom Domovinskog rata, ali i nakon, imala bitnu ulogu u promicanju definiranih ideoloških planova. *„Zbog ideje kako neovisna Hrvatska zaslužuje popularnu glazbu koja bi predstavljala hrvatski kulturni identitet, došlo je do nekoliko prijedloga oko toga koja bi glazba trebala predstavljati državu.“* (Meštrović, 2018:17-18) Stoga, sve ukazuje na to da je hrvatska popularna glazba „podlegla djelovanju poruka koje je, kao procesor diskursa nadređene joj stvarnosti, u sebe zaprimila.“ (Biti, Grgurić, 2010:32) Prema austrijskom muzikologu Helmutu Brenneru, povezanost glazbe i politike može se promatrati na tri razine: tekst, s izravnim ili neizravnim političkim porukama; glazbeni elementi kao što su korištena glazbala i simbolika, odnosno kontekst unutar kojeg je glazba izvođena (Brenner, 1992.). 1994. godine u Hrvatskoj se javlja popularna glazba na dijalektima, a dijalekt je jedan od osnovnih tradicionalnih elemenata regionalnog identiteta. Izvođači i grupe koji su izvodili pjesme na čakavskom dijalektu jesu Gustafi iz Vodnjana, Alen Vitasović iz Orbanića, Kuzma & Skaka Zulu iz Splita, Gego i Picigin band iz Hvara, Šajeta & Capra d'Oro iz Opatije, a na kajkavskom dijalektu: Dreletronic iz Krapine, Vještice iz Zagreba, Zadruga iz Zaboka (Kalapoš, 2002.).

3. MARKO PERKOVIĆ THOMPSON

3.1. Život i karijera

Marko Perković Thompson hrvatskoj je javnosti postao poznat 1991. godine kada je izšla i njegova prva pjesma *Bojna Čavoglave* koja će biti analizirana u narednom tekstu. Ova pjesma je pružala važnu poruku hrvatskim vojnicima koji su sudjelovali u Domovinskom ratu.¹ Rođen je 27.10.1969. u Čavoglavama i njegova povezanost prema ovom kraju izrodila je i prvu pjesmu posvećenu obrani svog rodnog kraja. Pristupio je Zboru narodne garde na samom početku Domovinskog rata gdje je dobio nadimak po američkoj strojnici kojom se koristio, kasnije i umjetničko ime-Thompson. Pjesma koja ga je proslavila „Bojna Čavoglave“ objavljena je od izdavačke kuće Croatia Recordsa, a ubrzo nakon toga i njegov prvi album „Moli Mala“. U kolovozu 1995. Thompson ulazi u oslobodilačku akciju „Oluja“ kada izlazi i njegov drugi album „Vrijeme škorpijona“.²

Po završetku rata (1995.) Thompson nastavlja sa svojom muzičkom karijerom i objavljuje album „Geni kameni“, nakon kojeg je uslijedio album „Vjetar s Dinare“. S ovog albuma potekla je poznata pjesma „Lijepa li si“ koja je i dan danas najdomoljubnija pjesma koja pjeva o svim regijama Hrvatske, te prostora Herceg- Bosne.³ Za ovu pjesmu je svatko čuo i kod ove pjesme zanimljivo je da slušatelji odvajaju pjesmu od samog izvođača. Nakon uspješnog albuma „Geni kameni“, Thompson četiri godine nakon objavljuje „E, moj narode“ koji doživljava ponovni uspjeh, a posebnu pozornost privukle su pjesme „Iza devet sela“, „Neću izdat ja“, „Moj Ivane“ i „E, moj narode“.⁴ Već po samim naslovima vidi se kako se autor i dalje drži iste tematike, te šalje poruku svom, kako često spominje, napaćenom narodu.

2013. godine izašao je njegov posljednji album „Ora et labora“ koji je nevjerojatno brzo rasprodan i našao se na top listama iTunesa.⁵

Marko Perković Thompson vlasnik je sedam dobro poznatih i uspješnih albuma: „Ora et Labora“, „Bilo jednom u Hrvatskoj“, „E moj narode“, „Vjetar s dinare“, „Vrijeme škorpijona“, „Geni kameni“ i „Moli mala“.⁶

Autor glazbe, stihova i pjevač je pjesama: „Dan dolazi“, „Diva Grabovčeva“, „Dolazak Hrvata“, „Duh ratnika“, „Kletva kralja Zvonimira“, „Lijepa li si“, „Moj dida i ja“, „Neka

¹Preuzeto s: <https://www.biografija.com/marko-perkovic-thompson/> (30.8.2020.)

²Preuzeto s: <https://www.biografija.com/marko-perkovic-thompson/> (30.8.2020.)

³ Isto

⁴ Isto

⁵ Isto

⁶Preuzeto s: <https://www.thompson.hr/nastupi> (30.8.2020.)

ni'ko ne dira u moj mali dio svemira“, „Početak“, „Ratnici svjetla“, „Sine moj“, „Tamo gdje su moji korijeni“, „Zaustavi se vjetre“ i „Zeleno je bilo polje“.⁷

Pjesme čiji je autor glazbe i stihova jesu: „Dabogda se i ti udala“, „Ej, kavano“, „Neću leći prije zore“, „Opasno je ljubiti“, „Ostarit' ću, nikad neću znati“, „Srce kameno“ i „Ženit ću se i ja ove zime“.⁸

Pjesme čijih je Marko Perković autor glazbe su: „Dan po dan“, „Djevojka iz mog kraja“, „Gori borovina“, „Ivana“, „Maranatha“, „Narodno veselje“, „Nisu to gromovi“, „Pošto poto“, „Pozdravi je ti“, „Što se ne vratiš“, „Tko ste vi da sudite o nama“, „Vijavica“ i „Zlatne niti naše sreće“.⁹

3.2.USPOREDBA LJUBAVNIH I DOMOLJUBNIH PJESAMA

Ljubavne pjesme su pjesme koje izražavaju ljubavne osjećaje, dok domoljubne pjesme izražavaju ljubav i osjećaje prema domovini. Važno je znati kako se Thompson i kroz svoje ljubavne pjesme obraća domovini i nju stavlja u središte svih svojih pjesama. Usporedba ljubavnih i domoljubnih pjesama važna je jer se time dokazuje važnost domovine u Thompsonovim pjesmama.

Tekstovi popularnih domoljubnih pjesama imaju namjeru pokazati reprezentaciju domovine u hrvatsko javno-kulturnom prostoru (Ileš, 2019:339).Marko Perković Thompson bilježi svoj početak upravo pjesmom *Bojna Čavoglave*, domoljubnom pjesmom s izraženim nacionalnim nabojem što je za ratno doba bilo prikladno. Thompsonove domoljubne pjesme imale su cilj podići moral narodu i unijeti optimizam u hrvatskim crnim danima rata. Bitno je naglasiti da Thompson ima samo jednu ratnu domoljubnu pjesmu s kojom je i stekao status „narodnog heroja“.U poslijeratnom razdoblju Thompsonove pjesme okreću se ljubavnoj tematici, mekšim tonovima, međutim ideološki kliše ostaje isti. Treba istaknuti da usporedbom domoljubnih i ljubavnih pjesama glavni elementi koji čine okosnicu su Bog, domovina i obitelj. Hvalospjevi Bogu su glavni motivi u domoljubnim i ljubavnim pjesmama:

„Neću izdat' ja Boga nikada“¹⁰

„Lijepo li je Hrvat biti/ majko, hvala ti/ ljubiti Boga bližeg svoga/ tu i umrijeti“¹¹

⁷Preuzeto s <https://diskografija.com/umjetnik/marko-perkovic-thompson.htm> (5.9.2020.)

⁸Isto

⁹Preuzeto s <https://diskografija.com/umjetnik/marko-perkovic-thompson.htm> (5.9.2020.)

¹⁰ Thompson- Neću izdat ja

¹¹ Thompson- Lijepo li je Hrvat biti

Ljubavne pjesme su vrlo bitne u životima pojedinaca zbog toga što daju „oblik i glas osjećajima koji se inače ne bi mogli izreći bez srama ili inherentnosti“ (Frith, 2011:35). Kroz ljubavne pjesme daje se emocionalna snaga vrsti intimnih riječi koje posvećujemo drugima i koje su u svojoj naravi plošne (Frith, 2011:35). To znači da će u popularnoj glazbi puno ljepše, zanimljivije i privlačnije biti interpretirane banalne izreke poput „volim te“, „trebam te“, „mrzim te“,... (Frith, 2011:35). Od Thompsonovih ljubavnih pjesama istaknute su: „Draga“, „Naša prva noć“, „Poljubi me“, „Volim te“, „Ljubavna“, „Smišnica“, „Svidila se meni“, „Budi uz mene“, i analizirane „Ima nešto vrijednije od zlata“ i „Tajna dvaju svjetova“. Kako se često ljubavne pjesme vežu samo uz izražavanje ljubavi prema određenoj djevojci, ženi ili muškarcu, želi se otkriti je li to slučaj i kod odabranih analiziranih pjesama Thompsona. Upoznavanjem s privatnim životom ovog pjevača može se pretpostaviti da će u njegovom slučaju biti „odskakanja“. Postavlja se pitanje mogu li se uopće kod ovog autora razdvojiti domoljubne pjesme od ljubavnih i imaju li iste motive? Prva pretpostavka je da se Thompson u svim pjesmama obraća svojoj domovini, ali je u nekim pjesmama portretira kao ženu. Druga pretpostavka je da se Thompson u ljubavnim pjesmama doista obraća voljenoj osobi, ali mu se automatski pripisuje da pjeva domovini jer se proslavio s nizom domoljubnih pjesama. Usporedbom domoljubnih i ljubavnih pjesama, glavni elementi koji čine okosnicu su Bog, domovina i obitelj.

3.3. UTJECAJ THOMPSONA NA HRVATSKO DRUŠTVO

U ovom će poglavlju biti razrađena tema involviranosti Thompsonovih pjesama, te njega samog u hrvatsko društvo. Kako kaže Dean Vuletić (2011.) u svom djelu „*The silent republic: Popular music and nationalism in socialist Croatia*“ Thompson je kontroverzan, ali izuzetno popularan. Vuletić ga naziva „prvom desničarskom pop zvijezdom u Europi“ koja koristi ustaški slogan „Za dom spremni!“ na svojim nastupima (Vuletić, 2011.). Na njegov uzvik „Za dom“, publika uzviče „Spremni!“ i diže desnu ruku kao znak nacističkog pozdrava. Na taj se način publici budi sjećanje na represiju hrvatskog nacionalizma za vrijeme Jugoslavije (Vuletić, 2011.). Stavljajući Thompsona u kontekst predstavnika desne ideologije u estradnom prostoru važno je reći da je poslije rata njegov pristup bio potican od strane vodećih elita (Biti, Grgurić, 2010:12). Danas to nije slučaj jer ga se „politika ne može odreći s obzirom na svoju zaduženost spram njegova ratnog djelovanja, iako dugovi te vrste predstavljaju sada nelagodno nasljeđe ne još zaboravljene političke prošlosti“ (Biti, Grgurić, 2010:13).

Pravo je pitanje što to čini Thompsona drugačijim od ostalih izvođača koji su djelovali u devedesetima i također pjevali o hrvatstvu? Razlog leži u tome što je Thompson osvojio velike mase, pažnju publike i zaintrigirao ne samo svoje obožavatelje već i političare i širu javnost. Ličnost ovog pjevača je srž čitavog fenomena (Biti, Grgurić, 2010:61). Nerijetko se može čuti kako „Thompson dijeli narod“, a takve fraze najčešće dolaze od nezadovoljnih pojedinaca koji možda ne osjećaju toliku pripadnost Hrvatskom narodu, a mogući su i neki politički motivi zbog čega se nastoji omalovažiti Thompsonov utjecaj na određenu publiku. Ako netko ima podvojevu publiku-a to znači da ga ili obožavaju ili praktički mrze, onda je to Thompson. Njegova je publika „živ organizam koji se oglašava, i to ne samo dizanjem ruku, pjevanjem ili čak ekscesima na njegovim koncertima, već i orkestriranim glasovima konkretnih ljudi koji zalažu svoj društveni autoritet i status za ciljeve koji se povezuju s Thompsonom“ (Biti, Grgurić, 2010:41). Uzimajući u obzir da ljudi koji su prošli kroz ratno razdoblje vole Thompsona kao ličnost, a isto tako i njegovu glazbu, teško je utvrditi je li to zbog toga što gledaju na Thompsona kao heroja ili pak vole njegovu glazbu zbog njene kvalitete. Danas postoji veliki broj mladih koji slušaju njegovu glazbu i konzumiraju njegovu ideologiju, pa se na taj način uspostavljaju simpatizeri ustaša koji ne žele povijest ostaviti iza sebe. Kako stari kažu: „Bilo, ne ponovilo se“, ali ne može se utjecati na još uvijek prisutnu, netrpeljivost Hrvata prema Srbima. Zasigurno, Thompson ne pridonosi tom smanjenju. Kako je za vrijeme rata Thompson htio ujediniti Hrvatsku i pružiti svom narodu utjehu i uliti nadu za „bolje sutra“, može mu se pripisati utjecaj formiranja identiteta nacije zbog toga što su se pod utjecajem njega mnogi Hrvati sentimentalno još više vezali za svoju domovinu.

3.4.KONTROVERZE MARKA PERKOVIĆA THOMPSONA U HRVATSKOM JAVNOM PROSTORU

Thompsona prati glas ekstremnog nacionalista zbog ustaških konotacija u pjesmama, ali neizostavno je i to da se na koncertima često mogu vidjeti ustaški simboli.

Slika 1. Prikaz pozdrava „Za dom spremni“ sa splitskog koncerta (<https://www.portalnovosti.com/thompson-i-ustase>)

Upravo zbog ovog razloga, neki su koncerti u inozemstvu, ali i u Hrvatskoj otkazivani, pa se Marko Perković pokušao „odmaknuti“ od negativne slike koja je o njemu stvorena objavivši album „Bilo jednom u Hrvatskoj“ 2006. godine (Meštrović, 2018:36:37). Na ovom albumu do izražaja su dolazili elementi rocka, te se tekstovi bave motivima iz srednjovjekovnog razdoblja hrvatske povijesti (Meštrović, 2018:36-37). Ono što je donijelo preokret u njegovoj glazbenoj karijeri jest sporna snimka „Jasenovac i Gradiška Stara“ koja se proširila internetom, a u video snimci prikazane su slike žrtava ustaškog režima u logorima uz Thompsonov glas u pozadini. Thompson nije ni pokušao demantirati spornu snimku, pa je tako i sam priznao da je pjevao takve pjesme svugdje po Hrvatskoj (Biti, Grgurić, 2010:43). To je uvelike utjecalo na formiranje njegovog imidža zbog onoga što pjesma prenosi, a to je veličanje hrvatske fašističke prošlosti i podržavaju se zločini koji su se odvijali nad Srbima, Romima, Židovima i antifašističkim Hrvatima. Izjavio je kako je te pjesme pjevao za vrijeme rata s još tisućama Hrvata kako bi poslao poruku „povampirenim

komunistima da ih se ne bojimo i da ćemo im se oduprijeti i štititi svoje vrijednosti po bilo koju cijenu".¹²

Nakon ove afere Marko Perković Thompson snosio je velike posljedice. Osim što je dobio zabranu nastupa na već dogovorenom koncertu u Nizozemskoj (2003.), u Hrvatskoj je pokrenuta peticija „Zaustavite ustaše“ „koja je do trenutka emitiranja emisije Latinica posvećene ovoj temi podržala 1746 potpisnika, a koja je, u daljnjem slijedu, polučila višetisućnu potporu Thompsonovih antifanova“ (Biti, Grgurić, 2010:44-45).

Čak su se i predstavnici crkve, koji su uvijek bili naklonjeni Thompsonu, u tom trenutku povukli od ovog medijskog događaja i ogradili od njega. Ono što se brzo pročulo, bila je vijest da je Stjepan Mesić, tadašnji Hrvatski predsjednik, primio pismo od direktora Centra Simon Wiesenthal iz Jeruzalema, gdje on ustraje u odluci da se trebaju zabraniti koncerti ovog izvođača. Nakon toga javljaju se i rabin Abraham Cooper (Los Angeles) i Efraim Zuroff koji se protive održavanju Thompsonovog koncerta u Zagrebu 2007. na Hrvatskoj televiziji (Biti, Grgurić, 2010:45).

No, oni nisu jedini koji su pokušali omesti Marka Perkovića. Osim svih tih pobunjenika, zabrana i napada, Thompson je dobio i trogodišnju zabranu ulaska u Švicarsku i druge zemlje pod Schengenskim sporazumom (Biti, Grgurić, 2010:45). Da bi izbjegao imidžu nacionalističkog performerera prestaje koristiti ustašku ikonografiju na koncertima, počinje se služiti novim scenskim izričajem koristeći mač, vatru, srednjovjekovnim motivima što je suptilno prekrilo i dalje iste ideološke poruke.

4. ANALIZA TEKSTOVA PJESAMA

U ovom dijelu rada vrši se tekstualna analiza odabranih tekstova pjesama Marka Perkovića Thompsona. Koristi se mješoviti istraživački pristup koji se sastoji od kvantitativnog i kvalitativnog pristupa. Kvantitativni pristup pomaže u testiranju teorija, odnosa, pa čak i uspostavljanje uzročno-posljedičnih veza između pojava (Sekol, Maurović, 2017:10). S obzirom na to da ovaj pristup ne omogućuje dovoljno duboka obuhvaćanja onoga što nam je potrebno za cjelovitu analizu, koristit će se i kvalitativan pristup gdje će se moći propitkivati ideje i postavljati pretpostavke. Poteškoće ovog pristupa su pitanje vjerodostojnosti i dosljednosti podataka, te pitanje objektivnosti zaključaka (Sekol, Maurović, 2017:10).

¹² Preuzeto s: <https://www.index.hr/vijesti/clanak/thompson-pjevao-sam-jasenovac-pa-sto/179581.aspx> (3.9.2020.)

Prvi cilj je pronaći metafore koje je autor koristio za domovinu, stoga je naglasak stavljen na pojam domovine kojoj se Thompson, saznajući iz teorije, često obraća. Pretpostavlja se da su sve njegove pjesme zapravo pisane domovini, pa čak i ljubavne pjesme gdje se obraća voljenoj osobi. Izabrane su dvije domoljubne pjesme napisane u različitim vremenskim periodima, za vrijeme rata i nakon njega, pri čemu je uzet u obzir pjevačev privatni život jer su svakako i njegovi događaji iz života utjecali na stvaranje određenih pjesama. Prva odabrana pjesma je *Bojna Čavoglave*, pjesma koja je pomogla Thompsonu da dobije mjesto na hrvatskoj glazbenoj sceni i donijela mu status domoljubnog heroja zbog bitnog utjecaja na moral tada skrhanog naroda. Pjesma *Lijepa li si* odabrana je zbog toga što je većina čitatelja ovog rada prepoznaje, često nazivana drugom himnom, a nerijetko se može čuti na proslavama nekog sportskog rezultata. Također se svrstava pod domoljubne pjesme, ali nije ni približno tekstualnoslična *Bojna Čavoglave* jer nema ratnu tematiku i poruke upućene neprijatelju. Druge dvije pjesme, *Tajnadvaju svjetovai* i *Ima nešto vrijednije od zlata*, odabrane su zbog ljubavne tematike nastale u kasnijim fazama Thompsonova stvaranja.

„BOJNA ČAVOGLAVE“

Za Dom - spremni!

U Zagori na izvoru rijeke Čikole

Stala braća da obrane naše domove

Stala braća da obrane naše domove

Stoji Hrvat do Hrvata, mi smo braća svi

Nećete u Čavoglave dok smo živi mi

Nećete u Čavoglave dok smo živi mi

Puče thompson, kalašnjikov, a i zbrojevka

Baci bombu, goni bandu preko izvora

Baci bombu, goni bandu preko izvora

Korak naprijed, puška gotova i uz pjesmu svi

Za dom braćo, za slobodu, borimo se mi

Za dom braćo, za slobodu, borimo se mi

Čujte srpski dobrovoljci, bando, četnici

Stići će vas naša ruka i u Srbiji

Stići će vas naša ruka i u Srbiji

Stići će vas Božja pravda, to već svatko zna

Sudit će vam bojovnici iz Čavoglava

Sudit će vam bojovnici iz Čavoglava

Slušajte sad poruku od Svetog Ilije

Nećete u Čavoglave, niste ni prije

Nećete u Čavoglave, niste ni prije

Oj Hrvati, braćo mila iz Čavoglava

Hrvatska vam zaboravit neće nikada

*Hrvatska vam zaboravit neće nikada*¹³

Marko Perković Thompson je kantautor ove pjesme što znači da je on sam autor teksta, glazbe i izvođač.¹⁴Kako je već spomenuto, *Bojna Čavoglave* je ratna domoljubna pjesma čija je tematika borba za svoj dom protiv agresora. Ovom pjesmom Thompson je okarakterizirao značajno svoj stil koji će se prožimati kroz daljnje stvaralaštvo. Pjesma je predmet političkih kritika, osuda i ideoloških progona isključivo zbog pozdrava „Za dom spremni“ u svom početnom dijelu. Stoga je Marko Perković nekoliko puta prijavljen pravosudnim tijelima Republike Hrvatske zbog poticanja na mržnju, ali svaki put je oslobođen optužbe da nije počinio prekršaje ili kaznena djela.Što se tiče pokliča „Za dom spremni“, za koji se tvrdi da je ustaški pozdrav Nezavisne Države Hrvatske i da nije u skladu s Ustavom RH, tek je nedavno Visoki prekršajni sud (2020.) donio odluku „da se opisano postupanje konkretnom predmetu ne može podvesti pod zakonski opis prekršaja iz čl. 5. Zakona o prekršajima protiv javnog reda i mira“¹⁵Popularnosti ove pjesme pridonijela je i činjenica da dolazi izravno s bojišta te da se Thompson razlikuje od imidža tipičnog profesionalnog pjevača.Motivi i ideja ove pjesme je pojačati nacionalne osjećaje kod Hrvata. Osim što je slavila Marka Perkovića, pjesma je postala i njegov zaštitni znak te je izvedena kao uvodna pjesma na gotovo svakom njegovom glazbenom nastupu.

¹³Thompson- Bojna Čavoglave

¹⁴ Preuzeto s: <https://www.zamp.hr/baza-autora/djelo/pregled/154471056> (12.9.2020.)

¹⁵ Preuzeto s: <https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/visoki-prekršajni-sud-donio-odluku-o-za-dom-spremni---607847.html> (3.9.2020.)

Autor u pjesmi spominje svoj rodni grad Čavoglave gdje je odrastao i koje je branio u ratu. Stihom „*Nećete u Čavoglave dok smo živi mi*“ obraća se neprijateljima i poručuje da će braniti Čavoglave dok je živ. U pjesmi je spomenuta američka strojnica po kojoj je Marko Perković dobio nadimak: „*Puče thompson, kalašnjikov, a i zbrojevka*“, a ujedno su prikazani simboli obrambenog Domovinskog rata. Thompson se u tekstovima često obraća s „*braćo*“ i sličnim nazivima kako bi pokazao bliskost sa svojim narodom, slušateljima i pobornicima. Iz stiha, „*Stoji Hrvat do Hrvata, mi smo braća svi*“ primjećuje se početno razvijanje nacionalnog identiteta govoreći kako su Hrvati jedni uz druge, jednaki i povezani.

U većini pjesamadoči se religije, pa tako i u ovoj pjesmi. SpominjeBožjupravdu i pomaloprijetećigovorikakoćeneprijateljistići „*pravda*“ i od straneHrvatananjihovojzemlji: „*Stići će vas Božja pravda to već svatko zna/ Sudit će vam bojovnici iz Čavoglava!/ Slušajte sad poruku od Svetog Ilije:/ Nećete u Čavoglave dok smo živi mi*“. Iz samih stihova može se zaključiti da prikazuje ratnu stvarnost koju pojačava s agresivnošću samog teksta pojačanog s njegovim karakterističnim promuklim vokalom: „*Čujte srpski dobrovoljci, bando, četnici/ Stići će vas naša ruka i u Srbiji*“. Za vrijeme rata često su se mogle čuti stigme „*ustaša*“ i „*četnik*“, a koristile su se u socijalnoj interakciji i komunikaciji ovih dviju nacija (Babić, 2006.). Stihom „*Za dom braćo, za slobodu, borimo se mi*“ Thompson poručuje da boreći se za svojdom, borimo se istovremeni za svojuslobodu. Dokle god je našazemlja „*naša*“, slobodnismoljudi.

Pjesma je naišlanamnogoosuda u poslijeratnom periodu, posebno na početni poklič, međutim neosporivo jeda je pobudilaosjećajzajedništvaHrvata i ljubavipremazemlji. Dramatičnost u pjesmi potpomognuta je pozadinskim zvukovima vojnih zrakoplova u letu, ispaljivanje raketa što je i stvorilo dojam prave ratne atmosfere.

„LIJEPA LI SI“

„*Kad se sjetim suza krene
zamirišu uspomene
svake stope rodnog kraja
i narodnih običaja*“

*Prepoznah ljepotu tvoju
što probudi ljubav moju*

*kad sam s tobom srce moje
kuca jače, veliko je*

Ref.

*Oj Zagoro, lijepa li si
Slavonijo, zlatna ti si
Herceg-Bosno, srce ponosno
Dalmacijo, more moje
jedna duša a nas dvoje
pozdrav Liko, Velebita diko
lijepa li si*

*Kad Neretva moru krene
ti se tada sjeti mene
mojoj pjesmi budi tema
za sve one kojih nema
Ajde Istro i Zagorje
podignimo sve tri boje
zagrimo se pred svima
neka vide da nas ima“¹⁶*

Pjesma *Lijepa li si* napisana je u suradnji sa Alenom Nižetićem, a autor glazbe je Marko Perković Thompson.¹⁷ Nakon Domovinskog rata Hrvatska je bila u nestabilnom prijelaznom razdoblju zbog čega se nastavio budničarski stil u popularnoj glazbi. Na društveno-političke nestabilnosti utjecala su globalizacijska kretanja, vanjskopolitički planovi kao što je ulazak Hrvatske u Europsku uniju i slično (Ileš, 2019:344). Iduća analizirana pjesma primjer je popularne pjesme gdje se izražava ljubav prema nacionalnom geografskom području. Pjesma *Lijepa li si* spoj je rocka i folkloru gdje se u središte stavlja važnost i modeliranje nacionalnog identiteta. Prema Grgurić i Perak (2019:305), „ideološka obojenost u pjesmi *Lijepa li si*

¹⁶Thompson- Lijepa li si

¹⁷ Preuzeto s: <https://www.zamp.hr/baza-autora/djelo/pregled/133225674> (12.9.2020.)

Marka Perkovića Thompsona dolazi od same žanrovske naravi Thompsonove rock-folk glazbene orijentacije. Rock u kombinaciji s vrijednostima folkloru kao skupom značenja čvrsto povezanog s etničkim kolektivitetom, uključuje konformizam koji se na primjeru Thompsona ograničava na domoljublje. Prema Assmanu (2002.) „spajanje glazbenih elemenata folk-rocka i narativa pjesme *Lijepa li si* koji opojmljuje značaj zemlje, nalaze se u funkciji isticanja i modeliranja nacionalnog identiteta, dok geografski prostor koji se u pjesmi nabraja s ciljem isticanja i slavljenja povijesnih poprišta hrvatstva na području Hrvatske i Herceg-Bosne, poistovjećuje se s velikim svetištem u kojemu je moguće osjetiti snagu kulta nacije“ (Grgurić, Perak, 2019:305).

Pjesma *Lijepa li si* paradigmatički je primjer one nove („blaže“) domoljubne pjesme, koja ponovno tematizira ljubav prema nacionalnom geografskom prostoru i ima izrazito pozitivan nabijen odnos naroda prema domovini (Ileš, 2019:344). Thompson pjesmu izvodi zajedno s prijateljima sa hrvatske estrade- Alenom Vitasovićem (Istra), Matom Bulićem (Hercegovina), Miroslavom Škorom (Slavonija), Giulianom i Mladenom Grdovićem (Dalmacija)-pjevačima čija regionalna pripadnost ne slabi već jača osjećaj za zajednice, nacionalnog ponosa i domoljublja. Upravo pjesma „Lijepa li si“ predstavlja suvremenu himnu Hrvata, a govori o obitelji, domoljublju i ljubavi.

Pjesma započinje stihom „*Kad se sjetim suza krene*“ gdje se na samom početku razvijaju ljubavni osjećaji jer su suze uvijek povezane s osjećajem tuge. U stihu „*Prepoznah ljepotu tvoju/što probudi ljubav moju/ kad sam s tobom srce moje*“ postavlja se pitanje kome autor pjeva, domovini ili voljenoj osobi? Zapaža se razlika u odnosu na prethodnu pjesmu gdje je doslovno prikazana ljubav prema domovini sa svim motivima iz pjesme. On u stihovima veliča Hrvatske doline, more, planine i pjeva o svojoj domovini kao o nekoj djevojci. Obraća se direktno „njoj“ i govori kako je domovina zapravo njegova duša.

Thompson u ovoj pjesmi iskazuje ljubav prema svojoj domovini Hrvatskoj gdje spominje i hvali sve njene regije gdje žive Hrvati uključujući i BiH: „*Oj, Zagoro, lijepa li si/ Slavonijo, zlatna ti si/ Herceg-Bosno srce ponosno/ Dalmacijo, more moje/ Jedna duša a nas dvoje/ Pozdrav Liko, Velebita diko*“. Nerijetko se *Lijepa li si* nalazi na meti napada pojedinih medija najviše zbog spominjanja Herceg-Bosne u pjesmi postavljajući pitanje je li to u pjesmi iskazivanje pretenzija na području Bosne i Hercegovine. Očigledna je razlika u tekstovima ovih dviju domoljubnih pjesama s obzirom da je pjesma *Lijepa li si* napisana par godina nakon rata. Uvelike se vide smanjene strasti i ne spominju se neprijatelji i rat, već se samo fokusira na blagodati Hrvatske. Kao i u većini pjesama spominju se tri boje Hrvatske zastave i poziv Hrvatima da se uzdignu i pokažu koliko ih ima.

„TAJNA DVAJU SVJETOVA“

*„Hoće li tko pjevati o tebi,
kad mene ne bude,
kad mi život oči zaklopi,
ljubavi.*

*Hoće li još zvijezde nebo kittiti,
kao ptice tu se gnijezditi,
hoće li se itko voljeti,
kao mi.*

*Taj dan kada odem ti ja,
kada zaspem korak dublje od sna,
ja ću naći svoj mir kao cvijet u polju
među bijelim brezama,
a kako ćeš mi ti lane na tom svijetu
punom vukova.*

*Nova jutra kad te snenu probude,
a s desne strane mene više ne bude,
ja ću naći svoj mir kao cvijet u polju
među bijelim brezama,
a kako ćeš mi ti lane na tom svijetu
punom vukova.*

*Ako me voliš draga,
Ne postoji granica,
Koja dijeli ovaj svijet od onoga.
Ako me voliš draga,*

*Nije zadnja stanica,
Samo je ljubav tajna dvaju svjetova.*

*Moj je život knjiga puna ratova,
svaki list je more divljih valova.
Ja ću naći svoj mir kao cvijet u polju
među bijelim brezama,
a kako ćeš mi ti lane na tom svijetu
punom vukova.*

*Ako me voliš draga,
Ne postoji granica,
Koja dijeli ovaj svijet od onoga.
Ako me voliš draga,
Nije zadnja stanica,
Samo je ljubav tajna dvaju svjetova.*

*Neka se pjesme dignu,
ravno do neba stignu
i dobre duše
nek' mržnju sruše.*

*Nek' vjera bude snaga,
mir iza kućnog praga,
nek' bude znanja
i blagostanja.*

*U život djeca krenu,
čovjek nek' voli ženu,
kao ja tebe.*

*Ja ću naći svoj mir kao cvijet u polju
među bijelim brezama,*

*a kako ćeš mi ti lane na tom svijetu
punom vukova.*

*Ako me voliš draga,
Ne postoji granica,
Koja dijeli ovaj svijet od onoga.
Ako me voliš draga,
Nije zadnja stanica,
Samo je ljubav tajna dvaju svjetova.*¹⁸

Marko Perković je i ovu pjesmu sam napisao i skladao.¹⁹ Pjesma objavljena 2013. godine u sklopu albuma „Ora et labora“, koja je osvojila diskografsku nagradu Porin u kategoriji hit godine, a dodjeljuje se na osnovi glasova publike.²⁰ Sama pjesma nosi simboličan naziv kako ne postoji granica između ovozemaljskog i onozemaljskog svijeta ukoliko postoji istinska ljubav koja ima ključ do vječnog života. Ona briše sve granice. U ovoj pjesmi ipak je glavni motiv žena, te autor iznosi svoju bezuvjetnu ljubav prema njoj. On postavlja pitanje hoće li ostati zapamćen jednom kad ga više ne bude i kako će njegova draga: „*a kako ćeš mi ti lane na tom svijetu/ punom vukova.*“. Iako se autor i u ovoj pjesmi prisjeća rata koji je prošao u mladosti, postavlja se pitanje je li je vodio rat sam sa sobom, sa svojim strahovima s obzirom da govori kako je njegov život satkan od ratova i divljih valova. Međutim, može se odnositi i na one svakodnevne životne „ratove“ i probleme: „*Moj je život knjiga puna ratova/ svaki list je more divljih valova.*“ Navodi kako će, kada ode s ovog svijeta, naći svoj mir među bijelim brezama, koje su simbol mira. Govori o neraskidivoj ljubavi i prolaznosti života. Ovdje se kao ideološki aspekti ističe poimanje vjere i rata što je vidljivo u sljedećim stihovima: „*Nek' vjera bude snaga/ mir iza kućnog praga/ nek' bude znanja/ i blagostanja*“. Autor se ovdje prisjeća rata koji je prošao u mladosti, međutim može se odnositi i na one svakodnevne životne „ratove“ i probleme. Postavlja se pitanje da li je vodio rat sam sa sobom, sa svojim strahovima s obzirom da govori kako je njegov život satkan od ratova i divljih valova. Kao što je već navedeno, Thompson je vezan uz religiju i u ovom se stihu vidi promoviranje kršćanstva te na ovom konkretnom primjeru spominje vjeru kao snagu za egzistenciju: „*Neka*

¹⁸ Thompson-Tajna dvaju svjetova

¹⁹ Preuzeto s: <https://www.zamp.hr/baza-autora/djelo/pregled/154471056> (12.9.2020.)

²⁰ Preuzeto s: <https://www.politikaplus.com/novost/105930/hit-godine-je-samo-je-ljubav-tajna-dvaju-svjetova-m.-p.-thompsona> (2.9.2020.)

se pjesme dignu/ravno do neba stignu/ i dobre duše/ nek' mržnju sruše“.U ovom slučaju prisutna je metafora neba što u kršćanstvu simbolizira božanstvo odnosno raj kao težnju svakog čovjeka. Također spominje kako dobre duše mogu srušiti mržnju, a poznato je kako u kršćanstvu dobro uvijek pobjeđuje zlo.Ova je pjesma balada nostalgična i tužnoga tona, netipična za Thompsonov glazbeni izričaj. Naime, u hrvatskoj popularnoj glazbi Marko Perković Thompson najviše se ističe kao glazbenik kojemu su Bog i religija česta tema tekstova, pa tako i u ovoj. Pored vjere, naglašena je vrijednost obitelji, te odnos muškarca i žene. Iako mnogi ljudi u Hrvatskoj, ali i izvan nje smatraju Thompsonovu glazbu neukusnom, on sebe ne doživljava kao ekstremistu, već govori da on pjeva/govori u ime hrvatskog naroda, zalažući se za katoličke vrijednosti (Baker, 2010.).

„IMA NEŠTO VRJEDNIJE OD ZLATA“

*Opet misli neke trgaju mi san
na srce mi noćas tiha slutnja pala
da me voliš reci bar jednom na dan
a ja ću reći, vjerujem ti mala*

*Nikad nećeš znati, koliko mi znači
kad si pored mene, zajedno smo jači
sve je više tužnih bura i oluja
a sve manje ljudi i slavuja*

*Ima nešto vrjednije od zlata
to su tvoje ruke oko moga vrata
Ima nešto što u tami blista
to je naša ljubav, iskrena i čista
Iskrena i čista²¹*

Pjesma *Ima nešto vrjednije od zlata* je ljubavne tematike, iako teško je razaznati kada se Thompson zapravo obraća nekome, a ne svojoj domovini jer i u ljubavnim pjesmama suptilno

²¹Thompson- Ima nešto vrjednije od zlata

ubacuje domoljubne elemente. Pjesma govori o njegovim mislima koje ga more i strahu da njegova ljubav ne bi bila uzvrćena. Autor govori kako je puno „*tužnih bura i oluja, a sve manje ljudi i slavuja*“, te se nadovezuje sa stihom „*zajedno smo jači*“. Ovo se može protumačiti kao da se ponovo obraća svome narodu koji je prošao kroz buru i oluju, no ako se narod drži zajedno onda nema mjesta neprijateljima. Metaforički bura i oluja predstavljaju rat i razilaženje, pa tako i manje ljudi i slavuja predstavljaju manje pjesme i veselja.

U narednim stihovima veličaženinu ljubav pjevajući kako je njihova ljubav iskrena i čista. Simbolično govori kako su njene ruke oko njegova vrata vrijednije od zlata s obzirom da ljudi često upravo oko vrata nose neki vrijedni nakit. Kako Thompson često pjeva o svojoj ljubavi prema domovini i njenoj vrijednosti koju narod treba čuvati, pretpostavlja se da je ona personificirana i u ovoj pjesmi. Stihovi ove pjesme su nedvojbeno ljubavni, nježni i romantični, a sam je tekst pomalo nostalgičan. Pjesma završava tvrdnjom kako je ljubav i zajedništvo vrijednije od onog materijalnog u životu, odnosno kako je iskrena i čista ljubav vrijednija od zlata.

REZULTATI ANALIZE

U radu je analizirano par najpopularnijih Thompsonovih pjesama kako bi se dokazala ključna hipoteza rada koja tvrdi da se Thompson obraća u svim pjesmama, domoljubnim i ljubavnim, svojoj domovini. Analizom ovih četiriju tekstova pjesama dokazano je kako većinu, Thompsonovih pjesama prate tri glavna motiva: vjera, obitelj i domovina. Iako *Bojna Čavoglave* i *Lijepa li si* spadaju u domoljubne pjesme, bitna je razlika u tome što se u pjesmi *Lijepa li si* osjeti izrazito smanjenje nacionalističkog naboja. U pjesmi *Bojna Čavoglave*, Thompson koristi oštre riječi i prijetnje prema neprijatelju dok u pjesmi „*Lijepa li si*“ veliča krasote svoje domovine. No, ne možemo na isti način uspoređivati ove dvije pjesme zbog različitih vremenskih perioda i okolnosti u kojima su nastale. *Bojna Čavoglave* napisana je u ratno vrijeme kada je narodu i hrvatskim braniteljima bila potrebna podrška, pa je i tekst pjesme prilagođen tome, dok je *Lijepa li si* poslijeratna domoljubna pjesma u kojoj se slavi Hrvatska, njene ljepote, a prvenstveno sloboda. U analiziranim ljubavnim pjesmama pjeva o ljepoti, vrijednostima i ljubavi prema tajanstvenoj ženi što može u prenesenom značenju biti ljubav prema domovini. Spominjanjem vrijednosti žene asocira na sve blagodati koje njegova domovina ima i time se diči. Govori o njenoj ljepoti koja predstavlja ljepotu prirode njegove domovine. U ljubavnim pjesmama nerijetko spominje trenutke rata ili pak borbu što je prouzročila njegova prošlost u kojoj je branio svoju domovinu. Rezultati ove analize ukazuju

da se početna hipoteza ukazala točnom- Thompson se u svim svojim pjesmama metaforički obraća domovini.

5. ZAKLJUČAK

Glazba ima važnu ulogu u našim životima, našoj poziciji u društvu, a ukusi u popularnoj glazbi pomažu u oblikovanju našeg identiteta. Popularna glazba i politika ponekad su usko povezane, a to je jasno vidljivo na primjeru Marka Perkovića Thompsona. Međutim, njihovo međusobno djelovanje sklono je promjenama. Tako na primjer, u trenucima kada je vladajućoj eliti bilo u interesu promoviranje domoljublja i hrvatstva, Thompsonova je glazba dobivala potporu političke scene, dok danas ta ista glazba nije primjerena za promociju zbog pretjerano naglašenih domoljubnih istupa. To ne osporava činjenicu kako je Thompson i dan danas miljenik velikog djela publike, te je njegova glazba i dalje popularna. Uspio je napraviti savršen spoj domoljublja, vjere i tradicije s čime je „kupio“ veliki dio Hrvata. Treba istaknuti da se često nalazi na udaru kritičara radi pretjeranog naglašavanja nacionalizma na koncertima, te „kuketiranja“ s ustaštvom. Analizirane pjesme imaju istu tematiku, motive i ideje (domovina, vjera, obitelj). U ljubavnim pjesmama osjeti se nota njegovog tradicionalnog stava koji je proizašao iz obiteljskog, katoličkog odgoja. Tekstualnom analizom odabranih tekstova pjesama zaključuje se kako Thompson najvjerojatnije portretira svoju domovinu kao ženu. S obzirom da su korišteni kvalitativni i kvantitativni pristupi, moguće su razlike u shvaćanju analiziranih tekstova od osobe do osobe.

Thompson- kontroverzna ličnost, fenomen, karizma.

Prateći kasniji Thompsonov rad, njegove pjesme, ne nailazimo na kompromitirajuće tekstove kao što su bili na početku njegove karijere. Kao što je već navedeno u ovom radu zadnja Thompsonova ostvarenja temelje se većinom na ljubavi, ljubavnim baladama. No, Thompson je možda jedini među pjevačima koji je imao auru jake karizme s time što je pobudilo veliku pažnju publike bilo one koje su pro ili one contra. Isto tako, privukao je pažnju javnosti, a i političara. Postavlja se pitanje što ga stvarno čini karizmatičnim, jesu li to njegovi scenski nastupi, uvjerenja kojih se čvrsto drži ili pak sama pojava. Svakako je neosporivo da je Thompson iz pjevača prerastao u fenomen, a taj fenomen nadrašta njegovu glazbu iako bez

glazbe tog fenomena najvjerojatnije ne bi ni bilo (Biti, Grgurić, 2010:65). Iako je veoma kontroverzna ličnost, istodobno je osoba s velikim brojem obožavaoca i velikim utjecajem na hrvatsko društvo. Zaključujemo kako je on bio važan adut za stvaranje nacionalnog identiteta.

6. LITERATURA

1. Babić, D. (2006). 'Stigmatizacija Hrvata i Srba u prijeratnome, ratnom i poslijeratnom razdoblju', *Migracijske i etničke teme*, 22(4), str. 379-397. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/9708> (Datum pristupa: 04.09.2020.)
2. Baker, C. (2010.): *Sounds of the Borderland: Popular Music, War and Nationalism in Croatia since 1991*, Routledge, Oxford.
3. Biti, Marina i Diana Grgurić. 2010. *Tvornica privida: Očuđujući efekti diskursnih prožimanja*. Denona d.o.o., Zagreb.
4. Brenner, Hildegard.1992. *Kulturna politika nacionalsocijalizma*. Zagreb: August Cesarec.
5. Cvitanović, M. (2009). '(Re)konstrukcija balkanskih identiteta kroz popularnu glazbu', *Migracijske i etničke teme*, 25(4), str. 317-335. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/48368>(Datum pristupa: 30.04.2020.)
6. Čapo Žmegač, J. (2003). 'Sanja Kalapoš: Rock po istrijanski. O popularnoj kulturi, regiji i identitetu, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb 2002., 216 str. (Biblioteka antropologije i etnologije)', *Narodna umjetnost*, 40(2), str. 196-197. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/27807> (Datum pristupa: 13.09.2020.)
7. Ferić, I. (2000). 'NEKE SOCIODEMOGRAFSKE I KONTEKSTUALNE ODRREDNICE NACIONALNOG PONOSA', *Društvena istraživanja*, 9(4-5 (48-49)), str. 545-565. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/31546> (Datum pristupa: 01.09.2020.)
8. Frith, S. (2011) *Prema estetici popularne glazbe u Novi Kamov, Rijeka, Izdavački centar Rijeka, br.2 sv.39*
9. Grgurić, D., i Perak, B. (2019). 'Tekstovi popularnih pjesama u konstrukciji nacionalnog sjećanja', *FLUMINENSIA*, 31(2), str. 297-322. <https://doi.org/10.31820/f.31.2.16>
10. Ileš, T. (2019). 'Gori, gori domovina. Reprezentacija domovine u tekstovima suvremene hrvatske popularne kulture', *Dani Hvarškoga kazališta*, 45(1), str. 333-349. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/220461> (Datum pristupa: 04.09.2020.)

11. Lučić, K. (2004). 'POPULARNA GLAZBA U ZAGREBU IZMEĐU DVAJU SVJETSKIH RATOVA', *Narodna umjetnost*, 41(2), str. 123-140. Preuzeto s: <https://hrcak.srce.hr/26048> (Datum pristupa: 13.09.2020.)
12. Meštrović, M. (2018). 'Identitet hrvatskog prostora u popularnoj glazbi', Diplomski rad, Sveučilište u Zadru. Datum pristupa: 24.08.2020., <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:162:487786>
13. Sekol, I., i Maurović, I. (2017). 'MIJEŠANJE KVANTITATIVNOG I KVALITATIVNOG ISTRAŽIVAČKOG PRISTUPA U DRUŠTVENIM ZNANOSTIMA – MIJEŠANJE METODA ILI METODOLOGIJA?', *Ljetopis socijalnog rada*, 24(1), str. 7-32. <https://doi.org/10.3935/ljsr.v24i1.147>
14. Vuletić, Dean, "The Silent Republic: Popular Music and Nationalism in Socialist Croatia", 2011.

Web izvori:

1. Biografija.com „Marko Perković Thompson“ (URL: <https://www.biografija.com/marko-perkovic-thompson/>) Datum pristupa: 20.7.2020.
2. Pjevaj.com. *Thompson-Tajna dvaju svjetova* (<https://www.pjevaj.com/tekst-pjesme/samo-je-ljubav-tajna-dvaju-svjetova/>) Datum pristupa: 26.8.2020.
3. Tekstovi.net. *Thompson- Ima nešto vrjednije od zlata* (<https://tekstovi.net/2,440,14704.html>) Datum pristupa: 26.8.2020.
4. Tekstovi.net. *Thompson-Bojna Čavoglave* (<https://tekstovi.net/2,440,53861.html>) Datum pristupa: 26.8.2020.
5. Tekstovi.net. *Thompson- Neću izdat ja* (<https://tekstovi.net/2,440,9776.html>) Datum pristupa: 4.9.2020.
6. Tekstovi.net. *Thompson- Lijepa li si* (<https://tekstovi.net/2,440,6638.html>) Datum pristupa: 26.8.2020
7. *Thompson- Lijepo li je Hrvat biti* (<https://tekstovi.net/2,440,46352.html>) Datum pristupa: 4.9.2020.
8. Politikaplus „PORIN: Hit godine je *Samo je ljubav tajna dvaju svjetova* M. P. Thompsona“ (<https://www.politikaplus.com/novost/105930/hit-godine-je-samo-je-ljubav-tajna-dvaju-svjetova-m.-p.-thompsona>) Datum pristupa: 25.8.2020.
9. Diskografija.com. *Marko Perković Thompson* (<https://diskografija.com/umjetnik/marko-perkovic-thompson.htm>) Datum pristupa: 26.8.2020.

10. Thompson.hr. *Nastupi* (<https://www.thompson.hr/nastupi>) Datum pristupa: 26.8.2020.
11. Index.hr. *Thompson: Pjevao sam Jasenovac, pa što?*
(<https://www.index.hr/vijesti/clanak/thompson-pjevao-sam-jasenovac-pa-sto/179581.aspx>) Datum pristupa: 30.8.2020.
12. Dnevnik.hr. *Visoki prekršajni sud donio odluku o za dom spremni*
<https://dnevnik.hr/vijesti/hrvatska/visoki-prekrsajni-sud-donio-odluku-o-za-dom-spremni---607847.html>
13. Zamp.hr. *Baza autora*
<https://www.zamp.hr/baza-autora/autor/pregled/133021314>
(12.9.2020.)
14. Hrvatskiplus. *Zloupotreba metafore: popularna glazba i rat –razgovor s redateljem Miroslavom Sikavicom*
<http://www.hrvatskiplus.org/article.php?id=2501&naslov=zloupotreba-metafore-popularna-glazba-i-rat-razgovor-s-redatelj-miroslavom-sikavicom>

Popis slika:

Slika 1. preuzeta iz: portalnovosti.com, „*Thompson i ustaše*“ (URL: <https://www.portalnovosti.com/thompson-i-ustase>) Datum pristupa: 1.9.2020.